

РЕЦЕНЗИЯ

На дисертационен труд за получаване на научната и образователна степен “Доктор”, по професионално направление 1.2. Педагогика (предучилищно и начално училищно физическо възпитание).

Рецензент: проф. Антоанета Момчилова дпн

Автор на дисертационния труд: Златка Александрова Димитрова

Тема на дисертационния труд: “ Технологичен модел за реализиране на игровата дейност във физическото възпитание на 6 - 7-годишни деца”.

“

Кратки биографични данни за кандидата

Представеният за рецензиране дисертационен труд е предназначен за обсъждане от научно жури, определено със Заповед № 668/ 27.03.2012 г. на Ректора на ЮЗУ Благоевград.

Златка Димитрова е родена на 05.06.1971 г. в гр. Пазарджик. Висшето си образование завършва в НСА „ Васил Левски”, гр.София през 1993 година, с придобита квалификация - Учител по физическо възпитание и треньор по художествена гимнастика.

От 2001 г. до сега е главен асистент в Университет „Проф.д-р Асен Златаров”, Факултет„Обществени науки”, катедра „Методика на обучението”с гр. Бургас ,трудов стаж общо 17 години. Основните й отговорности са свързани с подготовка и провеждане на семинарни и практически упражнения на студенти по дисциплините „Технология на физическото възпитание”, „Методика на физическото възпитание”, „Анимация за организиране на свободното време на децата”, Подготовка и провеждане на семинарни и практически упражнения на студенти по дисциплината „Анимация в туризма” към Колеж по туризъм при Университет «Проф. д-р. Асен Златаров» гр. Бургас.

От 2006 г. до сега е председател на Сдружение „Спортен клуб АТИ”, гр. Бургас, сфера на работа „Спорт, рекреация и развлечение”. Основни дейности на клуба са: мажоретни танци, батон туърлинг, модерен балет, гимнастика, аеробика, каланетика, пилатес, йога за деца и възрастни.

Заема длъжността асистент по методика на физическото възпитание, в Педагогически факултет филиал ПУ „П.Хилендарски“, където провежда обучение на студенти в специалностите ПУПЧЕ и ПНУП (от 1995 до 2001 г.).

Треньор е по художествена гимнастика и модерен балет от 1993 - 1995 г. в ЕТ „Весела“, гр. Бургас и обучава деца в детските градини.

Докторантката Златка Димитрова е уважаван и търсен специалист в детските градини и училища на гр. Бургас и региона. Хореограф е на повече от 10 юбилейни концерти и консултант по въпроси свързани с предучилищното и началното училищно физическо възпитание.

От 2006 г. до 2009 година е докторант на самостоятелна подготовка, в ЮЗУ „Неофит Рилски“, гр. Благоевград. От 1987 г. Димитрова е Майстор на спорта по художествена гимнастика. Инструктор е по аеробика, каланетика, пилатес, йога, комбинирана гимнастика. Владее руски и английски език писмено и говоримо на много добро ниво. Член е на Синдикалния съвет - синдикат „Висше образование и наука“, КНСБ.

Компютърни умения и компетенции: Windows 2000, XP/2003, Vista; MS Word, MS Excel, MS Power Point, Internet.

Актуалност на дисертационния труд

В периода на предучилищното детство се залагат основите на здравето, дълголетието и хармоничното физическо развитие на детето. През последните години се проявява засилен интерес към развиване на основните компетентности, които децата трябва да придобият преди постъпване в училище, отнасящи се до работата върху: обогатяване и усъвършенстване на езиковите им заложби; въвеждане на информационните технологии в детската градина (мултимедия, компютърни и дидактични игри и др.); повишаване ефективността от ранното чуждоезиково обучение и други. На заден план остава игровата дейност на малките деца. Наблюдава се тревожната тенденция за намаляване на двигателната им активност, което обуславя безусловната актуалност на разработвания проблем.

Актуалността се потвърждава и от факта, че досега пълно проучване на проблема относно организацията на всички дейности в единна логически последователна система и подбора на адекватни интерактивни методи и средства за физическо възпитание на децата не е осъществено. Не са отчитани и особеностите на мотивация на децата за занимания с физически упражнения, не са изяснени в достатъчна степен някои въпроси свързани с:

- Обема и интензивността на натоварване;
- Обновяване и реструктуриране на педагогическото взаимодействие, съобразно изменящите се обективни условия за изпълнение на планираните задачи;
- Използване на СИФ (музикално-двигателни игри и упражнения за реализиране на специфична игрова дейност във физическото възпитание) в подготвителната част, в началото и/или края на основната или в заключителната част на педагогическите ситуации в направление „Физическа култура” и ядрата „Естествено-приложна двигателна дейност”, „Физическа дееспособност” и „Спортно-подготвителна двигателна дейност” и направление „Музика”, ядро „Музика и игра” и направление „Игрова култура”, ядро „Игрово – артистично пресъздаване”;

Няма достатъчни проучвания относно включването на елементи от СИФ на комплекси по аеробика и музикално-двигателни игри и упражнения в утринната гимнастика, като задължителна регламентирана всекидневна форма на работа, което разнообразява и обогатява ситуацията, повишава емоционалния тонус и двигателната активност на децата.

На тази основа може категорично да се отчете дисертабилността на темата на труда, с възможности за открояване на съществени проблеми в обучението в детската градина и постигане на научно-приложни резултати с характер на приноси. Разработената и приложена методика съдържа научни идеи и данни с мнение за тяхната значимост.

Структура и библиографска справка

Дисертационният труд е подготвен в обем от 200 стандартни страници компютърно набран текст, който включва увод, четири глави, изводи и препоръки, приноси, библиография и приложение. Съдържа 165 основен текст с включени 28 диаграми, 18 таблици и 2 схеми. Приложенията към дисертацията са 24 страници. Библиографията обхваща 214 заглавия, от които 193 на кирилица и 21 на латиница.

В увода Златка Димитрова е обосновала актуалността и значимостта на темата. В четирите глави на дисертационния труд последователно са изследвани теоретичните, методологичните и приложните въпроси на условията за прилагане и отчитане на ефективността на разработения технологичен модел със специфични игрови форми, който реализира игровата дейност в образователно направление „Физическа култура”.

В заключението са обобщени изложените в дисертационния труд виждания и становища на автора по изследвания проблем на базата на резултатите получени в края на изследването.

Тази структура е аргументирана и обвързва отделните глави на дисертационния труд, като същевременно изяснява тезата и решава поставените от автора задачи.

Методически инструментариум

Изследването на Димитрова се основава на използването на съвкупност от подходи и методи. Приложени са процесуалният, аналитичният, интуитивният и системният подход, както и методите: анализ на научно-специализирана литература, педагогическо наблюдение, тестване, математико-статистически методи. За получаване на необходимата емпирична информация е приложен и методът на анкетирането.

Така представените подходи и методи се подчиняват на определена методология на изследването. Тя осигурява логическата организация на използването им за системно проследяване на основни теоретични постановки

по въпросите за физическото развитие, физическата дееспособност, психомоториката и двигателната активност на подрастващите. Обосновава особеностите на двигателното им развитие и многоаспектността на физическото възпитание като комплексен педагогически процес.

Аналитичното проучване в конкретните научни направления доказва аргументите за наличие на динамична взаимна обусловеност при възникването и развитието на двигателната дейност и игровата дейност през предучилищното детство.

Считам, че прилаганият от докторантката методологически инструментариум е адекватен на задачите, които решава. Осигурена е необходимата достоверна и изчерпателна информация за комплексна оценка на качеството на разработения технологичен модел със специфични игрови форми, който реализира игровата дейност в образователно направление „Физическа култура”.

Съдържание

Първа глава на дисертационния труд съдържа достатъчен обем от информационен материал, отразяващ изчерпателно теоретичния и експериментален опит в областта на изследвания проблем. Осъществен е обстоен литературен обзор и са и проучени трудовете на редица наши и чужди специалисти. Цитирани са коректно голям брой автори на литературни източници, чийто мнения са обобщени.

Последователно са изследвани теоретичните и практико-приложни аспекти на концептуалната постановка на проблема: ролята и значението на физическото възпитание в детската градина; играта като водеща дейност в предучилищна възраст; същност на релацията “двигателна дейност – игрова дейност; дидактически потенциал и структура на специфичните игрови форми. Анализите и личното мнение на Димитрова върху теоретичните проучвания разкриват сериозния ѝ научен потенциал.

Доказателствените данни и достиженията в областта на предучилищното възпитание са използвани за разработване на теоретичната част на дисертацията, в обем от 60 страници.

В отделна **глава - втора** на дисертационния труд са разгледани методологичните въпроси, свързани с хипотезата, обекта, предмета, целта и задачите на изследването. В отделен параграф са посочени етапите на работа и методическия инструментариум.

Правилно са формулирани целта и задачите на изследването. Проведено е трансверзално изследване (2008 г. – 2009 г.) със 163 деца от четвърта група, на възраст 6 – 7 години от ОДЗ № 6 „Ран Босилек”, гр. Бургас и ЦДГ № 19 „Ален мак”, кв. Сарафово, ЦДГ № 31 „Веселушко” и ЦДГ № 28 „Детелина”.

Разработена е цялостната методика на експерименталната работа. Използвани са следните методи на изследване: обзорно проучване на достъпна литература, анкетно проучване, педагогически експеримент, моделиране, антропометрия, педагогическо тестиране, математико-статистически методи за обработка на резултатите (С оглед коректно прилагане на статистическите методи и правилния им подбор първо е изследван характера на разпределението на изследваните случаи по метода на Шапиро-Уилки, вариационен анализ и др.).

При осигурени условия на педагогическо взаимодействие е извършена констатация на двигателното развитие и психомоторните способности на децата от двете изследвани групи (изходни данни) чрез използване на основни тестове за: морфо-соматични изследвания; оценка на физическата дееспособност; изследване на психомоторните способности на децата (ритмичността на движенията (по А.Р. Лурия), статичната и динамична координация (по Н.А. Берштейн), координация на движенията и двигателна памет (по Н.А. Бернштейн). Проведено е мащабно анкетно проучване на мнението на детски педагози (съдържа 10 въпроса, 74 варианта на отговори) и са обработени общо 107 анкети.

На основата на получените резултати от предварителното изследване е разработена и приложена оригинална концептуалната рамка на технологичен модел със специфични игрови форми. Уточнени са съдържателните им параметри, както и функционалното им структуриране в седмичната организация на детските градини.

В пряката си експериментална работа Димитрова използва специализирани средства и методи за въздействие върху изследваните параметри. Представена е логиката на постепенното им усложняване. Педагогическият експеримент е описан коректно. Отделено е внимание на предимствата, на които е подчинена работата в експерименталната група.

В съдържанието на втора глава са включени, детайлите на методологията на изследването. Предложени са научни авторски идеи и решения при разработването на цялостната методика за качеството на процеса на педагогическото взаимодействие по физическо възпитание. Използвани са специфични игрови форми, чието реализиране динамизира развитието на двигателните и психомоторните способности на 6 - 7-годишните деца. Докторантката е постигнала необходимата структура от връзки и отношения между използваните понятия за обосноваване на твърдения си.

В **трета глава** са представени получените данни в края на изследването. Считам, че задълбоченият им анализ е сериозно постижение на Златка Димитрова. Обсъждането им позволява да бъдат разкрити основните фактори, които оказват влияние върху хармоничното развитие на децата. Те обогатяват теорията и методиката на предучилищното физическото възпитание.

Достоверност на получените резултати

Осъществена е математико-статистическа обработка на данните и е проверена достоверността им. Анализите на данните са описани коректно и компетентно. Доказват, че приложената експериментална методика е ефективна и дава добри резултати.

Автореферат

Авторефератът достоверно възпроизвежда съдържанието на дисертационния труд. Подготвен е в обем 59 страници, компютърно набран текст, съставен от четири части, които се отнасят за общата характеристика, съдържанието, приносите и публикациите по дисертационния труд. Справката за приносите, отразяват обективно реалните достижения на докторантката.

Публикации по дисертационния труд

Златка Димитрова е представила достатъчен брой, като количество и качество публикации, в които се откроява опита ѝ на университетски преподавател. В тях личи стремежът ѝ към новаторство, дълбочина и прогностичност. Съдържат в себе си резултати, които представляват научни и научно-приложни приноси за решаването на редица актуални проблеми свързани с комплексното развитие на деца от предучилищна възраст.

Положителен факт е, че тя продължава изследванията си за интегриране на музикалното и физическото възпитание в предучилищна възраст чрез специфични игрови форми, за технологичните акценти на взаимовръзката музикално-подвижни игри – двигателна координация в предучилищна възраст, за ролята на танцовата гимнастика за развитие на физическата дееспособност на 5 – 6-годишните деца и други. Това се констатира от автореферата и дисертационния труд.

Публикациите имат ясна и логическа издържаност, структура, аргументация и убедителни доказателства, които създават достоверност на основните тези, а стилът ѝ е стегнат и достъпен.

Приноси

Предложеният за рецензиране и оценка на дисертационен труд притежава убедителни доказателства за научно-приложни резултати, представени като решения по изследвания проблем. Налице са научни приноси с теоретико-методологически и практико-приложен характер. Открояват се следните основни научни достойнства на дисертационния труд:

1. Установено е диалектичното единство на възникването и взаимната обусловеност в развитието на двигателната и игровата дейност през детството и интегративната същност на тяхното осъществяване.

2. Установени са особеностите на взаимодействието „двигателна дейност – игрова дейност” в контекста на двигателното развитие и физическото възпитание в предучилищна възраст.

3. На основата на разкритите от автора характерни белези на специфичните игрови форми са очертани многофункционалните им възможности в педагогическото взаимодействие по физическо възпитание в детските градини.

4. Разработен е и приложен е оригинален авторски технологичен модел със специфични игрови форми и е проследено въздействието му върху морфологичното, двигателното и психомоторното развитие на 6-7-годишни деца.

5. Разработени са авторски специфични игрови форми за развиване на двигателната кондиция и психомоториката на деца на възраст 6 -7 години, които обогатяват игровия фонд в направление „ Физическа култура „

6. Предложена е достъпна диагностична система за изследване на психомоториката на децата, за нуждите на предучилищното физическо възпитание.

Критични бележки, въпроси и препоръки

В дисертационния труд се откриват отделни технически пропуски, грешки и несъвършенства, които са характерни за ранната дейност на всеки млад учен. Те не омаловажават като цяло труда .

Въпрос към докторанката:

1. Допустимо ли е разработения технологичен модел за реализиране на игровата дейност да бъде използван в урока по физическо възпитание и спорт в начална училищна възраст?

Препоръка

Препоръчвам на Димитрова да опише в монографичен труд експерименталната си разработка и получените резултати, за да я ползват специалистите в областта на предучилищното физическо възпитание, както и всички интересувачи се от проблема за комплексното развитие на децата.

Заклучение

Дисертационният труд на Златка Димитрова е задълбочено научно изследване на актуален за предучилищното възпитание проблем. Поставената в дисертацията цел е постигната. Посочените приноси моменти не само обогатяват съществуващите знания, но са и в състояние да подпомогнат теорията и практиката в изследваната област. Трудът изцяло покрива изискванията за ЗРАС, Правилника за неговото прилагане на ЮЗУ “Неофит Рилски” за присъждане на образователната и научна степен “Доктор”.

С убеденост давам положителна оценка на дисертационния труд “Технологичен модел за реализиране на игровата дейност във физическото възпитание на 6 - 7-годишни деца” и препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури при ЮЗУ “Неофит Рилски”, да вземат решение за присъждане на образователната и научна степен “Доктор” на Златка Димитрова по професионално направление 1.2. Педагогика (предучилищно и начално училищно физическо възпитание).

10. 05. 2012 г.

Рецензент:.....

(проф. Антоанета Момчилова дпн)